

Heiligheid: het hart van onze erfenis
door Jan Willem Bakker

Inhoudsopgave

A. Inleiding

Heiligheid: een belangrijk begrip. Het voorrecht van heiligheid. Inhoud van dit artikel.

B. Heiligheid en heerlijkheid

De heiligheid van God. Gods heerlijkheid. Meer over het woord heerlijkheid. Twee kanten van menselijke heiligheid. Heilige voorwerpen en vertrekken.

C. Wat heiligheid niet inhoudt

Heiligheid is geen vijand van plezier. God is geen strenge en boze schoolmeester. De aanklager en de Heilige Geest.

D. Wat heiligheid wel inhoudt

Elementen van heiligheid. Heiligheid, geduld en liefde. Jezus als toonbeeld van Gods heiligheid. Kenmerken van Christus' heiligheid.

E. Heiligheid en onze eeuwige bestemming

Toegroeien naar Gods heerlijkheid. Toegroeien naar Gods heiligheid. Heiligheid nu en heerlijkheid straks. Eeuwige bestemming als positieve stimulans voor heiligheid.

F. Samenvatting

A. Inleiding

Heiligheid: een belangrijk begrip

Heiligheid is in de bijbel een heel belangrijk begrip. In theorie zijn alle gelovigen het hier volledig mee eens. Toch is het lang niet altijd helder wat dit begrip precies betekent. En als wij diep in ons hart kijken dan moeten velen van ons eigenlijk bekennen dat heiligheid niet zo'n populair onderwerp is. Het begrip heiligheid roept veelal een beeld op van wettisch gedrag en van krampachtige en kunstmatige schijnvroomheid. Bij heilige mensen denken wij verder vaak aan saaie hypergeestelijke mensen die wij liever niet voor onze verjaardagspartijtjes uitnodigen.

Het begrip heiligheid kan ook schuldgevoelens bij ons oproepen. Het begrip confronteert ons met onze frustratie over de worstelingen en nederlagen die wij in onze strijd tegen de zonde ervaren. Heiligheid doet ons denken aan hoge geestelijke en morele maatstaven waaraan wij toch niet kunnen voldoen. Kortom, heiligheid is een begrip waarvan wij weten dat het belangrijk is, maar waar wij van binnen niet vrolijk van worden.

Het voorrecht van heiligheid

Wat wij in ons hart bij het begrip heiligheid ervaren, vormt een grote tegenstelling met de manier waarop de apostel Paulus over dit onderwerp schrijft. In Efeze 1 vertelt hij heel opgewonden over alle zegeningen die wij gelovigen in Christus hebben ontvangen. De eerste zegen die hij hierbij noemt is niet dat wij naar de hemel gaan, of kracht voor genezing ontvangen, e.d., en zelfs niet het voorrecht dat wij Gods kinderen worden. De eerste zegen die Paulus noemt is heiligheid. Wij zijn ‘voordat de wereld gegrondvest werd, vol liefde uitgekozen om voor Hem heilig en zuiver te zijn’ (vers 4; Kol. 1:22). Heiligheid is dus een enorm voorrecht, dat de kern raakt van onze bestemming en erfenis als kinderen van God.

Deze bestemming en erfenis is, zoals de apostel Petrus zegt ‘deel te krijgen aan de goddelijke natuur’ (2 Petr. 1:4). Heiligheid is een centraal onderdeel van deze goddelijke natuur, waaraan wij dus deel krijgen. Dat is inderdaad iets om net als Paulus heel opgewonden van te raken. Maar om deze opwinding van Paulus ook echt na te voelen is het belangrijk dat wij begrijpen wat heiligheid nu precies is en wat het beslist niet is. Blijdschap over heiligheid vereist dat wij ons beeld van dit begrip zuiveren van allerlei misverstanden.

Inhoud van dit artikel

In dit artikel zal ik eerst ingaan op wat heiligheid betekent. Ook zal ik het verband bespreken tussen heiligheid en het begrip heerlijkheid. Daarna komt de heiligheid van God ter sprake, en vervolgens de twee kanten van de menselijke roeping tot heiligheid. Vervolgens zal ik enkele misvattingen rondom het begrip heiligheid uiteenzetten, en daarna ingaan op de aspecten die volgens de bijbel wel deel uitmaken van heiligheid. Wij zullen zien dat heiligheid voor ons misschien wat onverwachte aspecten heeft. Hierna komt Jezus als toonbeeld van Gods heiligheid en voorbeeld voor menselijke heiligheid aan de orde.

Ik zal uitleggen dat heiligheid onze eeuwige roeping als gelovigen raakt. Vervolgens zal ik uiteenzetten dat het Gods bedoeling is dat wij in dit leven al naar Gods heerlijkheid en heiligheid toegroeien. In dit verband zal ik betogen dat Gods heiligheid zichtbaarder gestalte kan krijgen in ons leven dan heerlijkheid. Daarna zal ik uiteenzetten dat de mate waarin Gods heerlijkheid na de opstanding der doden in ons zichtbaar zal worden mede afhangt van de mate waarin Gods heiligheid nu in ons leven vorm krijgt. Vervolgens zal ik uitleggen dat dit vooruitzicht op Gods heerlijkheid een positieve stimulans is om heiligheid na te streven.

B. Heiligheid en heerlijkheid

De heiligheid van God

Letterlijk betekent het woord heilig ‘apart gezet’. Het woord wordt toegepast op God Zelf, op mensen en op voorwerpen of ruimten. Maar de heiligheid van God komt hierbij op de eerste plaats. Heiligheid is namelijk de allerbelangrijkste kwaliteit van God die in de bijbel wordt geopenbaard. Dit valt te herleiden uit de momenten in de bijbel dat God Zelf op de krachtigste en helderste manier verschijnt. De krachtigste openbaringen van God betreffen die momenten dat Hij verschijnt op Zijn troon.

De bijbel noemt twee van dergelijke momenten. Het eerst moment is bij het visioen waarin de profeet Jesaja wordt geroepen (Jes. 6:1-5). De Heer verscheen op een ‘hoogverheven troon’, waarbij de zoom van Zijn mantel de hele tempel vulde. De serafs die boven Hem stonden riepen elkaar toe ‘heilig, heilig, heilig is de Heer van de hemelse

machten' (vers 3). Merk op dat de serafs dit drie keer riepen. Drie is het getal van de goddelijke volheid. Het tweede moment dat de bijbel een dergelijke openbaring beschrijft is te vinden in Openbaring 4. De apostel Johannes kreeg deze openbaring van God op Zijn troon. Voor en om de troon heen staan vier wezens. Dag en nacht herhalen zij: 'Heilig, heilig, heilig is God, de Heer, de Almachtige, die was, die is en die komt' (vers 8). Net als in het geval van Jesaja wordt elke keer het woord heilig drie keer achter elkaar genoemd.

Bij de openbaring van God op Zijn troon, die wij als het hart van Zijn thuisbasis kunnen beschouwen, staat het feit dat God heilig is dus telkens centraal. Hieruit kunnen wij afleiden dat van alle eigenschappen van God de eigenschap heiligheid op Gods hemelse omgeving kennelijk de allermeele indruk maakt. Het is de belangrijkste kwaliteit die van God wordt genoemd.

Het feit dat God heilig is betekent enerzijds dat Hij apart staat van alle andere wezens. God is absoluut van alles en iedereen onderscheiden. Hij is een categorie apart; Hij is uniek en volstrekt onvergelijkbaar. Maar de heiligheid van God betekent tevens dat Hij in elk opzicht volmaakt is. Deze volmaaktheid geldt nog in speciale mate in moreel opzicht. 1 Joh. 1:5 zegt dit heel treffend: 'God is licht, in Hem is totaal geen duisternis'. Je zou al met al Gods heiligheid kunnen omschrijven als Gods 'onvergelijkbare en ontzagwekkende zuiverheid en morele perfectie'.

Gods heerlijkheid

Er is nog een andere kwaliteit van God: Zijn heerlijkheid. Gods heerlijkheid hangt sterk met Zijn heiligheid samen, maar is er toch van onderscheiden. De Heerlijkheid van God zou je kunnen omschrijven als Zijn ontzagwekkende schoonheid, pracht en majesteitelijke allure. In de bijbel staat regelmatig dat de Heerlijkheid van God merkbaar verschijnt. Twee bekende voorbeelden zijn de inwijding van de tabernakel van Mozes en die van de tempel van Salomo. In beide gevallen staat dat de Heerlijkheid van God het vertrek vulde, waardoor mensen of op de grond vielen of niet naar binnen konden komen (Ex. 40:34,35; 1 Kon. 8:10,11).

Tegenwoordig kunnen er ook momenten zijn dat Gods heerlijkheid merkbaar aanwezig is. Dat kan gebeuren in bepaalde samenkomsten, maar ook als wij alleen zijn, in onze 'binnenkamer'. Deze heerlijkheid kan op een krachtige manier merkbaar zijn, zoals bij genoemde inwijdingen in de tijden van de bijbel. Maar de heerlijkheid van God kan ook op een stille en intieme manier over ons heenkomen, als een rustgevende en verfrissende wind of mist. Hoe mooi dergelijke ervaringen met Gods heerlijkheid ook zijn, hun duur en intensiteit zijn toch maar beperkt. Pas na de terugkomst van Jezus zal de hele aarde geheel en onophoudelijk gevuld zijn met Gods heerlijkheid. In Openbaring 21:23 staat in dit verband dat het nieuwe Jeruzalem totaal verlicht zal worden door de heerlijkheid van God.

Meer over het woord heerlijkheid

Anders dan het woord heiligheid, wordt het begrip heerlijkheid ook gebruikt voor mensen. Zowel in het Hebreeuws als in het Grieks worden hier enkele woorden voor gebruikt, die in betekenis een beetje verschillen. Heerlijkheid betekent onder meer gewicht, roem, eer, rijkdom, majesteitelijke uitstraling, schoonheid, of glamour. Iemands heerlijkheid wordt dus gevormd door alles wat hem of haar roem, allure, schoonheid of rijkdom geeft. Een goed voorbeeld vinden wij in Mattheüs 6:28 en 29. Jezus zegt hier tegen ons om niet bezorgd te

zijn om onze kleding. Vervolgens zegt hij dat zelfs Salomo in Zijn heerlijkheid – Koninklijke pracht – niet zo mooi gekleed is als de lelies op het veld (De NBV vertaalt heerlijkheid met luister). Hoewel heerlijkheid dus ook op mensen, of hele volken, kan worden toegepast, gaat de heerlijkheid van God natuurlijk die van alles en iedereen heel ver te boven. Niets of niemand komt uiteraard maar in verste verte in de buurt van de heerlijkheid van God.

Behalve dat Gods heerlijkheid die van alles en iedereen te boven gaat, is er nog een ander groot verschil tussen heerlijkheid van de mens en die van God. Het feit dat mensen enige mate van heerlijkheid bezitten – roem, geld, glamour, schoonheid, etc. – betekent nog niet dat zij heilig zijn. De reeds genoemde Salomo is hiervan een goed voorbeeld. Zijn rijkdom, pracht en praal was voor de joden legendarisch. Salomo belichaamde voor hen de joodse ‘gouden eeuw’. Maar hoewel hij goed begon, eindigde zijn leven met heel weinig heiligheid. Hij trouwde vele heidense vrouwen, en liet zich door hen verleiden hun afgoden te eren (1 Kon. 11: 1-13). In het geval van God echter is Zijn heerlijkheid niet te scheiden van Zijn heiligheid. Zij zijn onlosmakelijk verbonden. Je krijgt het één niet zonder het ander. Sommige gelovigen bidden regelmatig dat God Zijn heerlijkheid aan ons zal tonen. Dergelijk gebed heeft alleen zin als wij bereid zijn ook Gods heiligheid te verwelkomen.

Twee kanten van menselijke heiligheid

Heiligheid bij de mens betekent in de eerste plaats ‘apart gezet voor God’. In het OT lezen wij dat het volk Israël geroepen is om een heilig volk te zijn (Ex. 19:6). Dit betekent dat het vanuit alle volken door God apart gezet was om Hem te dienen en instrument te zijn van Zijn plannen met de schepping. Binnen het volk Israël waren de Levieten nog eens extra heilig, extra apart gezet voor God. Zij droegen zorg voor alle zaken die te maken hadden met de dienst in de tabernakel en later in de tempel. Ook waren zij verantwoordelijk voor het onderwijs in de wet van Mozes en het toezicht op het houden ervan. Zij hadden tevens taken in de rechtspraak. Binnen de Levieten waren de priesters nog weer eens extra apart gezet voor God. Zij vervulden de taken in de tabernakel en tempel zelf, waaronder de offerdienst (Ex. 28:1; Lev. 8; Num. 8:14-19; 1 Kron. 23-26). Onder de priesters kregen de afstammelingen van de priester Sadok nog een speciale heilige status, omdat zij trouw waren gebleven op momenten dat Israël afdwaalde van de Heer (Ez. 44:15,16). De eisen op het gebied van levenswandel waren voor de priesters nog eens extra streng, omdat van hen een waardigheid werd geëist die bij hun heilige status paste (Lev. 21,22; Ez. 44: 17-31)).

Door het bloed van Christus zijn alle gelovigen voor God apart gezet, of die nu stammen uit de joden of uit de overige volken. Daarom worden in het NT alle gelovigen heiligen genoemd (Rom. 1:7; 1 Kor. 1:2; Ef. 1:1; e.a.). Hierbij is het oude onderscheid tussen priesters en ‘gewone’ christenen weggevallen. In Christus zijn wij nu één volk, waarvan alle mensen als koningen en priesters zijn geroepen (1 Petr. 2:9; Op. 1:6; 5:10). God heeft binnen het lichaam van Christus geen groep elite christenen apart gezet. Desondanks blijkt in de praktijk dat Hij sommige gelovigen meer kan gebruiken overeenkomstig de hoge roeping van de afstammelingen van Sadok dan andere (Op. 7). Sommigen van ons nemen hun priesterlijke roeping namelijk serieuzer dan anderen. Hoe waardiger wij met deze roeping omgaan, hoe eervoller de doelen zijn waar God ons voor kan gebruiken (2Tim. 2:20,21 NBG).

Dit leidt ons automatisch naar het tweede aspect van menselijke heiligheid. In de tweede plaats betekent menselijke heiligheid dat wij waardig gaan leven overeenkomstig onze

roeping als priesters en zonen. (2 Kor. 6:14-7:1). Als wij apart gezet zijn voor God, dan is het de bedoeling dat wij Gods heiligheid in ons karakter en leven gaan tonen. Wij zijn als het ware geroepen om spiegels zijn van Zijn morele zuiverheid. (Matt. 5:48). Daarom zegt de bijbel ‘wees heilig, want ik ben heilig’ (1 Petr. 1:15,16). Gelukkig hoeven wij Gods heiligheid niet vanuit eigen kracht te produceren. God heeft ons in Christus Zijn heiligheid geschonken. Hij heeft ons rechtvaardig en heilig verklaard; Hij bekijkt ons nu vanuit de rechtvaardigheid en heiligheid van Christus. Het is echter wel de bedoeling dat deze heiligheid zichtbaar gestalte krijgt in ons leven. Dit is een proces dat wij heiliging noemen. De Heilige Geest leidt en helpt ons in dit proces vanaf het begin tot het eind.

Heilige voorwerpen en vertrekken

Het OT spreekt ook nog over heilige voorwerpen of plekken. Dit zijn voorwerpen of plekken die apart gezet zijn voor de doeleinden van de Heer. Sommige voorwerpen of plekken zijn nog in extra mate heilig. Die worden dan ‘allerheiligst’ genoemd. Een voorbeeld hiervan is de binnenste plek in de tabernakel en de tempel waar de ark werd bewaard, en waar de hogepriester op grote verzoendag eens per jaar verzoening voor het volk moest verrichten (Ex. 23: 33,34; 2 Kr. 3:8. Oudere vertalingen vertalen het allerheiligste met ‘heilige der heilige’). Hier woonde God onder Zijn mensen.

Door de dood en opstanding van Christus is dit allerheiligste opgeheven. Dit wordt gesymboliseerd door het voorhangsel in de tempel dat het allerheiligste afbakende van de rest van de tempel. Op het moment van Jezus’ dood scheurde dit van boven naar beneden in tweeën en werd de scheiding tussen God en mens opgeheven (Matt. 28:51). Via de Heilige Geest woont God nu in alle gelovigen. Daarom is ons lichaam nu een tempel van de Heilige Geest (1 Kor. 6:19). Het NT behandelt het thema van heilige voorwerpen of vertrekken niet meer. In dit artikel zal ik hier ook niet verder op ingaan.

C. Wat heiligheid niet inhoudt

Heiligheid is geen vijand van plezier

Om hetzelfde enthousiasme over onze roeping tot heiligheid te ervaren als de apostel Paulus, dienen wij een helder beeld te hebben van wat het inhoudt en wat niet. Omdat de duivel niet van heiligheid houdt, zal hij elke poging doen om dit begrip bij ons in diskrediet te brengen. Zo moeten wij ons denken over heiligheid zuiveren van gedachten aan zonderlingen die alle genoegens van het leven mijden, en zichzelf allerlei ontberingen opleggen als teken van hun vroomheid. Een dergelijk idee van heiligheid is schijnvroomheid. Paulus neemt tegen dergelijke schijnvroomheid duidelijk stelling (Kol. 2:23). Natuurlijk dienen wij niet verslaafd te zijn aan genot, en hiervan evenmin een afgod of hoofddoel in het leven te maken (Fil. 3:19; 2 Tim. 3:4). Ook is er in het christelijk leven een plaats voor periodiek vasten en andere opofferingen (Matt. 5:16; 1 Kor 7:5). Maar binnen de kaders die God aangeeft mogen wij in volle vrijheid van Zijn schepping genieten (1 Tim. 4:1-5).

Deze positieve houding ten opzichte van de genoegens van de schepping zien wij ook in het leven van Jezus. Het is opmerkelijk dat Zijn eerste wonder bestond uit het veranderen van water in wijn toen een huwelijksfeest in het water dreigde te vallen omdat de wijn op was. Deze wijn bleek nog eens beter te zijn dan de wijn die eerder op het feest geschonken was.

Jezus wilde de feestvreugde niet uitdoven, maar verhoogde deze juist. Tevens valt op dat de Joodse geestelijke leiders Jezus ervan beschuldigden een ‘veelvraat en een dronkaard’ te zijn (Matt. 11:19). Natuurlijk was dit laster, en bleef Jezus altijd binnen de grenzen die de Vader stelde. En de vastenperiode van 40 dagen vlak na Zijn doop toont dat Jezus Zich ook radicaal van genoegens kon onthouden, wanneer de Geest Hem hierin leidde (Matt. 4:1,2). Maar het feit dat de leiders met een dergelijke beschuldiging kwamen, toont dat Jezus zeker niet afwijzend stond tegenover de genoegens van Gods schepping.

Een dergelijk verwrongen beeld van heiligheid kan op een subtiële manier ook nog in ons doorwerken. Vele gelovigen denken bewust of onbewust dat heiligheid vereist dat zij alle dingen die zij leuk vinden op moeten geven. Of zij denken dat er in hun leven geen plaats meer mag zijn voor schoonheid en creativiteit. Niets is minder waar. God Zelf is de schepper van schoonheid en creativiteit. Natuurlijk moeten ons leven op orde brengen onder de controle van de Heilige Geest. Als al onze vrije tijd en een groot deel van ons inkomen opgaan aan een hobby, club of andere bezigheid, dan is er kennelijk iets mis met onze prioriteiten, of is er zelfs sprake van verslaving. Maar net als Jezus mogen wij volmondig ja zegen tegen alle zegeningen van de schepping die God heeft gemaakt, wanneer wij hierbij de instructies en actieve leiding van de Heer in ons leven volgen. Heiligheid is geen vijand van plezier en schoonheid.

God is geen strenge en boze schoolmeester

Vele gelovigen denken onwillekeurig bij heiligheid aan strenge en hoge eisen. Bij een heilig God stellen zij zich iemand voor die boos wordt en ons gaat straffen als wij aan deze eisen niet voldoen. Vaak ervaren wij ook een tegenstelling tussen Gods liefde en Zijn heiligheid. Wij zeggen dan dat God enerzijds heilig en rechtvaardig is, en daarom de zonde niet kan verdragen maar er boos over is. Maar aan de andere kant zeggen wij dat Hij ook liefde is waardoor Hij vanwege Jezus' bloed de zonden weer vergeeft en Zijn boosheid laat varen. Het is dan net of God twee verschillende gezichten heeft, die Hij om beurten opzet. De bijbel zegt echter dat God één is. Heiligheid en liefde zijn dan ook geen twee verschillende, laat staan tegenstrijdige, eigenschappen van God. Gods liefde is onlosmakelijk verbonden met, onderdeel van, Zijn heiligheid.

God kan inderdaad boos zijn. Omdat Hij alleen maar licht is en in Hem geheel geen duisternis is, haat Hij het kwade en is daar boos over. Maar deze boosheid is ook verbonden met Zijn liefde. Hij heeft de schepping en ook de mens goed en waardevol gemaakt. Hij is boos over alle rebellie, bedrog, perversie, wreedheid, uitbuiting, egoïsme en oneerlijkheid, omdat die Zijn goede schepping ondermijnen en vervuilen. Ook is Hij hierover boos omdat deze zaken zoveel lijden veroorzaken bij vaak kwetsbare mensen. God is inderdaad hierop kwaad omdat Hij van Zijn schepping houdt en er het goede mee voorheeft. Zonder deze liefde voor Zijn schepping en voor de mens zou God eerder onverschillig dan boos zijn over de ondermijnende invloed van al dat kwaad.

De aanklager en de Heilige Geest

Wij moeten verder beseffen dat de duivel ons wil ontmoedigen door ons telkens te kwellen met de morele tekortkomingen die wij nog hebben. Hij wordt niet voor niets de ‘aanklager van de gelovigen’ genoemd (Op. 12:10). Ook wil hij graag een beeld van een God die altijd

maar streng en boos is in stand houden. Als wij ons veroordeeld voelen en zwaar onder onze zondigheid gebukt gaan, dan is dit hoogstwaarschijnlijk het werk van de aanklager en niet van God. De ‘aanklager’ drukt ons in een moeras van frustratie en hopeloosheid vast door ons in te fluisteren dat wij toch nooit heilig genoeg zullen worden en dat God nooit tevreden over ons zal zijn.

De Heilige Geest daarentegen overtuigt ons ook van zonde, maar altijd in combinatie met Gods vergeving (Joh. 16:8-11). Wanneer de Heilige Geest ons zonden en tekortkomingen openbaart, dan maakt de waarheid van deze openbaring ons juist vrij (Joh. 8:32). Deze confrontatie met onze zonden kan best wel eens even pijnlijk zijn. Maar als wij open staan voor deze openbaring van zonde dan neemt Gods genade de zwaarte van de druk van onze tekortkomingen juist weg. De Heilige Geest bemoedigt ons ook altijd met de hoop dat wij in heiligheid kunnen groeien. Het is in dit verband opvallend dat het woord trooster dat voor de Heilige Geest wordt gebruikt ook kan worden vertaald met ‘advocaat’ (Joh. 16:7; de NBV gebruikt het woord ‘pleitbezorger. Vglk. Rom. 8: 26,27). Zijn rol is dus precies tegengesteld aan die van de duivel. Zelfs als de Heilige Geest ons van zonde overtuigt is Hij onze advocaat, en niet onze aanklager. Ook al is deze overtuiging van zonde soms best even slikken voor ons, Zijn uiteindelijke doel hiermee is niet om ons veroordeeld te krijgen. Zijn uiteindelijk doel is juist te zorgen dat wij dankzij Jezus’ bloed van alle schuld zullen worden vrijgepleit! Tevens helpt de Heilige Geest ons actief om ook de zondige tendensen waar wij nog mee worstelen in ons leven te overwinnen.

D. Wat heiligheid wel inhoudt

Elementen van heiligheid

Wij krijgen een goed beeld van Gods heiligheid als wij kijken tot wat voor heilig gedrag de bijbel ons oproept. De heiligheid die in ons vorm moet krijgen is immers een afspiegeling van Gods heiligheid. Heiligheid betekent enerzijds dat wij alles kwijt raken wat niet heilig is, zoals bedrog, onreinheid, hebzucht, bitterheid, zelfzucht, wrok, toverij, afgoderij, etc. Anderzijds betekent heiligheid dat de kenmerken die hier wel bij horen vorm in ons gaan krijgen. Het Nieuwe Testament geeft hier veel en uiterst helder onderwijs over (zie o.a. Gal. 5:13-6:10; Ef. 4 en 5; Fil 2: 5-17; Kol. 3:5-17).

In dit onderwijs worden vele kenmerken genoemd die wij misschien wel met liefde, maar niet met heiligheid in verband brengen. Dit betreft kenmerken zoals vriendelijkheid, zachtmoedigheid, vergevingsgezindheid, liefde, barmhartigheid, geduld. (Gal. 5:22,23; Ef. 4:2,3; Fil. 4:5). Verder zijn er nog eigenschappen als barmhartigheid en vrijgevigheid (Matt. 5:7; Lukas 6:38). Deze kenmerken horen echter wel degelijk allemaal bij Gods heiligheid, en God verwacht deze kenmerken ook in ons leven terug. Dergelijke kenmerken staan mijlenver van de strenge, veeleisende, boze en afkeurende schoolmeester waaraan de duivel ons wil laten denken wanneer wij het over de heiligheid van God hebben.

Heiligheid is niet alleen een zaak van uiterlijke vorm. De Heer wil dat ook onze gedachten en gevoelens naar Zijn heiligheid worden omgevormd. Heiligheid is in de eerste plaats zuiverheid van hart. Als ons hart zuiver is, dan zal daar een oprecht verlangen naar heiligheid uit voortkomen, zowel in onze gedachten als in ons gedrag (Matt. 5:8, 21-30;

15:18-20). Gedrag dat er aan de buitenkant vroom en heilig uitziet maar waarbij in het hart en gedachten nog veel kwaad wordt gekoesterd, bestempelt God als schijnheiligheid.

Heiligheid, geduld en liefde

Een belangrijk onderdeel van heiligheid is verder geduld. Dit houdt in dat ook als God boos is over verschrikkelijke rebellie, perversie, e.d., Hij toch niet meteen met Zijn oordeel komt. God geeft zelfs heel slechte mensen de tijd om zich te bekeren, en stelt daarom het oordeel over ernstige zonde uit (2 Petr. 3:9; Ez. 33:11). Oudere vertalingen gebruiken het oude woord 'lankmoedigheid' om deze vorm van geduld weer te geven. Wij zien Gods 'lankmoedigheid' ook al in het Oude Testament. Vele gelovigen hebben moeite met het feit dat God Israël opdroeg de heidense volken die in het land Kanaän woonden uit te roeien. Deze opdracht was een oordeel over deze volken. Wij moeten echter beseffen dat deze volken uiterst wreed en pervers waren. Zo kwamen kinderoffers veel voor, en was de seksuele immoraliteit zo sterk dat de hele regio met een diepe vloek verontreinigd werd. Toch lezen wij dat God 400 jaar met dit oordeel gewacht heeft 'want pas dan hebben de Amorieten zo veel misdaden bedreven dat de maat vol is' (Gen. 15:16). Met andere woorden, God heeft deze volken een tijd gegeven om zich van hun gruwelijkheden en wreedheden te bekeren.

De Heer verwacht een dergelijke 'lankmoedigheid' ook van ons. Dit betekent dat wij geen kwaad met kwaad vergelden, maar het onrecht dat wij ervaren bij het kruis neerleggen (Rom. 12:14:21). Ook in onze houding met medegelovigen verwacht Hij van ons geduld, zoals Hij geduld met ons heeft (Kol. 3:12,13). Weliswaar kan het nodig zijn om anderen terecht te wijzen, en soms zelfs streng terecht te wijzen. Maar dit terechtwijzen dient te gebeuren 'met zachtmoedigheid', en vanuit het nederige besef dat ook wij de fout in kunnen gaan (Gal. 6:1,2). Wanneer wij onze medegelovigen benaderen als een boze en veroordelende schoolmeester geven wij hen een verkeerd beeld van God.

Zoals eerder gezegd is Gods liefde onderdeel van Zijn heiligheid. Zijn liefde verschilt dan ook met wat wij soms ten onrechte onder liefde verstaan. Hoewel Hij heel teer met mensen om kan gaan, is Gods liefde lang niet altijd zacht en sentimenteel. God wil ons genezen en Zijn intimiteit laten ervaren. Maar Zijn liefde wil het allerbeste voor ons, waaronder ook groei in geestelijke volwassenheid. Daarom stuurt Hij onze omstandigheden zo dat wij het beste uit onszelf halen, en groeien in standvastigheid, heiligheid en geestelijke autoriteit. Vaak gebruikt God ernstige moeilijkheden om dit doel te bereiken. Dit komt niet altijd leuk over, maar het is op de lange duur wel heel goed voor ons. Spreuken 3:11,12 en Hebrëeën 12 zeggen in dit verband dat God ons aan Zijn discipline onderwerpt (de Nederlandse bijbel vertalingen gebruiken het woord tuchtiging, bestraffing of berisping).

Jezus als toonbeeld van Gods heiligheid

Wanneer God op Zijn troon en in Zijn hemelse heerlijkheid verschijnt, is Zijn heiligheid extreem overweldigend. Dat zien wij bijvoorbeeld bij de openbaring van God bij de verbondsluiting bij Horeb. Het volk is zo doodsbang vanwege de verschijning van God dat het op een flinke afstand blijft en zich verbergt (Exodus 19:16-25). In het oude Israël geloofde men dan ook dat iemand die God zag zou sterven. Omdat Gods heiligheid zo overweldigend is, kunnen wij daarom moeilijk precies ontdekken wat Zijn heiligheid allemaal inhoudt.

Dit probleem heeft Jezus door Zijn komst naar de aarde opgelost. Hij heeft Zijn hemelse heerlijkheid en ook het ontzagwekkende van Gods heiligheid afgelegd toen Hij naar de aarde kwam (Fil. 2:5-8). Op deze manier heeft Hij laten zien wie God is op een manier die voor ons te vatten en te behappen valt. Dit houdt onder meer in dat Hij ook heeft getoond welke eigenschappen onderdeel uitmaken van Gods heiligheid. Daarom zegt Hij ook dat ‘wie Hem gezien heeft, heeft de Vader gezien’ (Joh. 1:18; 14:9). Via Jezus leren wij Gods heiligheid kennen zonder dat wij hoeven te sterven of door angst te worden verlamd. De heiligheid van Christus heeft God ons ook geschonken, en Hij wil deze heiligheid van Christus concreet in ons leven zichtbaar maken.

Kenmerken van Christus’ heiligheid

De aspecten van heiligheid die eerder zijn besproken, zijn ook duidelijk bij Jezus terug te vinden. Hij is vriendelijk en zachtmoedig. Zijn liefde en bewogenheid bij mensen is doorgaans het motief voor genezing. Maar Hij verafschuwt schijnvroomheid en huichelarij. Hij is boos over het misbruik van de tempel door geldgierige handelaars, maar vraagt zelfs op het kruis of God de daders wil vergeven (Lukas 19:45,46; 23:34).

Van Jezus kunnen wij verder leren dat nederigheid ook een kenmerk is van de heiligheid van God (Matt. 11:29). Hoewel wij wel van Jezus willen geloven dat Hij nederig is, klinkt het misschien als een verrassing dat de Vader ook nederig is. Door alle aanbidding die rondom Zijn troon plaats heeft, Zijn absolute ontzagwekkendheid, etc. zouden wij nederigheid misschien niet direct bij de Vader verwachten. Maar Jezus laat zien wie en hoe de Vader is. Dus als Jezus nederig is, dan betekent dit dat de Vader ook nederig is. Daarom houdt God ook zo van nederige mensen. Wij vinden het allemaal prettig om met mensen om te gaan die gelijkgestemd zijn aan ons en hetzelfde waardepatroon hebben. Dat geldt ook voor God. Omdat Hij Zelf nederig is, vindt Hij het prettig om met nederige mensen om te gaan. Hij geeft hen dan ook extra genade (1 Petr. 5:5). Nederigheid is dan ook een kenmerk van heiligheid dat wat God betreft een hoge prioriteit heeft voor ons leven.

E. Heiligheid en onze eeuwige bestemming

Toegroeien naar Gods heerlijkheid

Zoals ik in de inleiding reeds gezegd heb, raakt heiligheid de kern van onze eeuwige bestemming. Als erfgenamen van God krijgen de gelovigen deel aan de Goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). Dit betekent dat wij bij de opstanding van de doden zowel Gods heerlijkheid en heiligheid zullen uitstralen. Daniël 12:3 en 1 Kor. 15:41,42 spreken hier al over. Deze teksten vergelijken onze uitstraling van Gods natuur met ‘schitteren als de sterren’.

Toch is het de bedoeling dat wij nu al in dit leven toegroeien naar het beeld van God, naar Zijn goddelijke natuur. Dit betekent dat zowel Gods heerlijkheid als Zijn heiligheid al gestalte gaan krijgen in ons leven (2 Kor.3:18). Gods natuur, Zijn heiligheid en Heerlijkheid, dienen nu al vorm te krijgen. Het is verder de bedoeling dat deze groei naar Gods beeld, Zijn natuur, toe ook al merkbaar gaat worden voor onze omgeving. Daarom roept Jes. 60:1,2 ons op om ‘op te staan en te schitteren’, omdat de ‘Heerlijkheid van de Heer over ons is opgegaan’. Tegelijkertijd is deze ‘schittering’ nog grotendeels verborgen, vanwege de beperkingen van ons oude lichaam (Kol. 3:3). Gods heerlijkheid schijnt door ons hart heen,

maar het licht ervan wordt nog gedempt door het oude lichaam als door een ‘aarden pot’ (2Kor. 4:6,7).

Er kunnen wel momenten zien dat Gods heerlijkheid sterk zichtbaar is. Tijdens Zijn leven was Jezus bij de verheerlijking op de berg even in Zijn hemelse luister te zien. Maar dit moment ging weer voorbij (Matt. 17:12) Een ander voorbeeld is Stefanus wiens gezicht vlak voor zijn dood schitterde als een engel (Hand. 7:15). Dit soort momenten zijn echter de uitzondering, niet de regel. Jezus leefde op aarde zonder Zijn hemelse heerlijkheid, en Hij had het ontzagwekkende van Zijn heiligheid eveneens afgelegd. Voor ons geldt hetzelfde: Gods heerlijkheid en het ontzagwekkende van Zijn heiligheid zijn tijdens ons leven op aarde ook maar beperkt voor anderen merkbaar.

Toegroeien naar Gods heiligheid

Hoewel de groei naar Gods heerlijkheid toe voor buitenstaanders nog voor een groot deel verborgen krijgt, kan Gods heilige karakter echter wel heel zichtbaar en merkbaar in ons gestalte krijgen. Door het groeien in heiligheid - of anders gezegd, door het zichtbaarder worden van Christus' heiligheid in ons leven - geven wij vorm aan onze roeping om te veranderen naar Zijn beeld. Afgezien daarvan, net als bij Jezus, krijgen mensen door de heiligheid in ons leven een openbaring van wie God is zonder dat zij hierbij dood hoeven te gaan (Matt. 5:14-16). Net als bij Jezus krijgt het ontzagwekkende van Zijn heiligheid nog geen gestalte in ons huidige leven, maar de karaktereigenschappen van Zijn heiligheid wel. Echte heiligheid is dus ook een heel belangrijke evangelisatie strategie. Door het goede voorbeeld van ons leven krijgen mensen een indruk hoe God is.

God wil dat wanneer Christus terug komt de gelovigen al sterk naar Zijn heiligheid zijn toegegroeid. Wanneer dat zo is hoeft God ons als het ware op het punt van heiligheid niet zo veel meer om te vormen. Paulus drukt de wens uit dat wij gelovigen al ‘onberispelijk zijn in heiligheid’ wanneer Christus komt (1 Thess. 3:13). God vindt deze groei in heiligheid zo belangrijk voor ons, dat Hij Zelf actief bij onze heiliging betrokken blijft. Hij laat een actief scenario op ons leven los om deze groei in heiligheid in ons vorm te laten krijgen. Hij gebruikt onder meer ernstige moeilijkheden om ons in dit opzicht te trainen (Hebr. 12:5-11). Deze moeilijkheden zijn op het moment dat wij die ervaren niet altijd fijn. Maar de heiligheid die zij op lange termijn uitwerken is wel heel goed voor ons. God toont hierin dus ook weer Zijn heilige liefde. Deze liefde kan heel teer zijn, maar indien nodig ook heel stevig.

Heiligheid nu en heerlijkheid straks

Wij zullen pas na Christus' komst Gods heerlijkheid en heiligheid in zijn volheid gaan weerspiegelen. Toch zal ook dan niet iedereen in dezelfde mate Gods heerlijkheid reflecteren. De bijbel leert dat er enige verschillen zullen zijn tussen de gelovigen na de terugkomst van Christus. Paulus zegt duidelijk dat sommige gelovigen weliswaar gered zullen worden, maar ‘als door vuur heen’. Andere gelovigen echter zullen bovenop hun eeuwige redding ook nog loon krijgen (1 Kor. 3:10-15). De manier waarop wij in ons leven voortbouwen op het fundament van Christus is voor dit verkrijgen van loon bepalend.

Er staat in de bijbel weinig concreets over wat dit loon precies zal zijn. Sommige dingen die over ons geopenbaard zullen worden zijn nog een verrassing. Maar in 1 Kor. 15 wordt toch een tipje van de sluier opgelicht. Met name in de verzen 41 en 42 wordt de

opstanding van de doden vergeleken met de schittering van hemellichamen. De zon, de maan, en de verschillende sterren schitteren allemaal, maar hun onderlinge glans verschilt wel. Wat je hieruit af kunt leiden is dat de mate waarin wij zullen schitteren met de heerlijkheid van God verschilt van mens tot mens. Wij schitteren dan allemaal, maar sommigen kennelijk nog een beetje meer. Ik concludeer dat er een verband is tussen de mate waarin wij nu in ons leven Gods natuur weerspiegelen en de mate waarin wij dit zullen doen na Christus' wederkomst. Dit betekent niet alleen dat hoe meer Gods heiligheid nu in ons gestalte krijgt, hoe meer Zijn heiligheid straks door ons zichtbaar zal zijn. Maar het betekent evenzeer dat hoe meer heiligheid nu in ons zichtbaar wordt, hoe meer ook Gods heerlijkheid door ons zal schitteren na de terugkomst van Christus.

Ik wil hier overigens benadrukken dat al deze opmerkingen over ons eeuwige loon niet bedoeld zijn om te speculeren over wie van ons straks minder loon zal krijgen en wie meer. Dergelijke speculatie is ongezond en resulteert alleen maar in strijd en jaloezie onder gelovigen. God wil nooit competitie tussen ons gelovigen aanwakkeren, maar Hij wil juist dat wij elkaar helpen in ons streven om naar Gods beeld te veranderen. Wat ik wel bedoel met deze opmerkingen, en met dit artikel, is om ieder te stimuleren het maximum uit zijn of haar eigen leven te halen. Hierbij is groei in heiligheid van zeer groot belang.

Eeuwige bestemming als positieve stimulans voor heiligheid

In Christus zijn wij dus strikt genomen met Zijn heiligheid bekleed. En de Heilige Geest doet deze heiligheid God in ons groeien. Op deze manier werkt Hij het leven en dus ook de heiligheid van Christus in ons uit. Maar wij hebben hierbij wel een actieve rol te spelen. Enerzijds groeien wij naar Gods beeld toe door intiem contact met Hem. Maar aan de andere kant is ook actieve zelfdiscipline vereist. God roept ons op actief nee te leren zeggen tegen de zondige tendensen van onze oude natuur, en roept ons actief op Zijn positieve eigenschappen te richten. Door ons actieve streven naar heiligheid geven wij de Heilige Geest de ruimte om de heiligheid van Christus in ons leven vorm te geven (o.a. Kol. 3). Deze samenwerking tussen de Heilige Geest en ons is nader uitgewerkt in het artikel over de Heilige Geest elders op deze website.

De zelfdiscipline die voor het streven naar heiligheid nodig is, blijft echter het lastigste onderdeel van onze groei in heiligheid. Zoals bij elke vorm van discipline is onze slaagkans het grootst wanneer wij een positieve motivatie hiervoor hebben; een motivatie die vanuit ons hart komt. Een student die alleen maar studeert omdat zijn ouders of leraar dat vragen zal de discipline die daarvoor nodig is moeilijk kunnen opbrengen. Maar een student die echt een diploma wil en uitziet naar wat hij verder in zijn leven met dit diploma kan bereiken, zal de offers die discipline vereist wel kunnen opbrengen. En een sporter die niet echt in een belangrijke prijs is geïnteresseerd zal weinig discipline en offers bij het trainen tonen. Maar iemand die echt met heel zijn hart een hoofdprijs wil halen, zal daar alles voor over hebben. Voor het verkrijgen van heiligheid is de slaagkans eveneens het grootst indien de motivatie voor heiligheid oprecht vanuit ons hart komt. De slaagkans is gering als de motivatie voor heiligheid voorkomt uit opgelegd gevoel van plicht.

Het is verrassend dat Paulus dit voorbeeld van een sporter ook gebruikt om ons aan te moedigen alles voor Gods roeping voor ons leven over te hebben (1 Kor. 9:24-27). Net zoals een sporter er alles voor over heeft om een prijs te winnen die vergaat, zo dienen wij er alles

voor over te hebben om een eeuwige prijs te winnen, die niet vergaat. Dit principe geldt ook voor de heerlijkheid en heiligheid die deel zijn van onze roeping en erfenis. Als wij echt begrijpen dat wij zullen schitteren met Gods heerlijkheid en heiligheid, dan zullen wij van binnenuit krachtig worden gemotiveerd om nu ook maximaal naar heiligheid te streven. Indien deze positieve motivatie ontbreekt wordt het streven naar heiligheid echter moeizaam en frustrerend. Laten wij onze erfenis, voor eeuwig zichtbaar deel krijgen aan Gods natuur, op de juiste waarde schatten. Dan gaan wij gaan voor echt en onvergankelijk goud.

F. Samenvatting

In dit artikel heb ik gesteld dat heiligheid een enorm voorrecht is, omdat dit betekent dat wij deel krijgen aan Gods natuur. De begrippen heerlijkheid en heiligheid heb ik uitgelegd, en ik ben ingegaan op de heiligheid van God en de twee kanten van menselijke heiligheid. Ik heb uiteengezet dat heiligheid het hoofdkenmerk is dat God van Zich Zelf openbaart. Ik ben ingegaan op enkele belangrijke misverstanden rondom het begrip heiligheid, en daarna op de concrete aspecten van heiligheid. Vervolgens is Jezus als toonbeeld en voorbeeld van heiligheid aan de orde gekomen.

De relatie tussen heiligheid en heerlijkheid, in dit leven en in de eeuwigheid is vervolgens aan de orde gekomen. De mate waarin Gods heerlijkheid en heiligheid straks door ons zichtbaar worden, hangt sterk af van de mate waarin heiligheid nu in ons leven zichtbaar wordt. Ik heb de noodzaak van een positieve motivatie voor heiligheid besproken, en ben geëindigd met de oproep om onze erfenis op de juiste waarde te schatten en ons hier echt naar uit te strijken.

© JWA. Bakker 2009. Gebruik van dit artikel slechts in zijn geheel en met toestemming, zonder commercieel oogmerk.

Indien u door dit artikel gezegend bent zou u kunnen overwegen een gift aan ons werk te geven. Informatie hierover vind u op de contact pagina, elders op deze website.